

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 222.887 van 15 maart 2013
in de zaak A. 202.759/X-14.957.**

In zake : Filip REMMERIE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Steve Ronse en Meindert Gees
 kantoor houdend te 8500 KORTRIJK
 President Kennedypark 6/24
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. de gemeente KUURNE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Bruno Van Dorpe en Bart De Becker
 kantoor houdend te 8500 KORTRIJK
 Loofstraat 39
 bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de deputatie van de provincieraad van WEST-VLAANDEREN

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 8 december 2011, strekt tot de
nietigverklaring van :
 - a. het besluit van 6 juni 2011 van de gemeenteraad van de gemeente Kuurne
houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk
uitvoeringsplan “Leieboorden”, en
 - b. het besluit van 1 september 2011 van de deputatie van de provincieraad van
West-Vlaanderen houdende de gedeeltelijke goedkeuring van het gemeentelijk
ruimtelijk uitvoeringsplan “Leieboorden” van de gemeente Kuurne.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Eric Lanckswertdt heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 15 februari 2013.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Meindert Gees, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Bart De Becker, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, en adjunct-adviseur Axel Van Rie, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Eric Lanckswertdt heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 26 augustus 2004 besliste de gemeenteraad van de gemeente Kuurne om het bijzonder plan van aanleg (hierna : BPA) nr. 34 “Bonaerde” definitief te aanvaarden. Op 21 december 2004 keurde de Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening dit BPA goed. Bij ’s Raads arrest nr.

184.207 van 16 juni 2008 werden de voormelde beslissingen vernietigd wegens gebrek aan een afdoende watertoets.

3.2. Op 30 september 2008 stelt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kuurne de Intercommunale Leiedal aan als ontwerper voor de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (hierna : GRUP) in vervanging van het vernietigde BPA nr. 34 “Bonaerde”.

3.3. In maart 2010 is het voorontwerp van GRUP klaar. In de erbij horende nota wordt stil gestaan bij de watertoets. Daarin wordt onder meer gesteld dat het terrein niet in een overstromingsgebied ligt, noch van de Leie, noch van de Heulebeek. Praktisch het volledige gebied is aangesloten op het bestaande rioleringsstelsel. De kaarten signaleren geen belangrijke knelpunten in de waterhuishouding. Voor de bebouwing en verharding zal het hemelwater rechtstreeks naar de Leie worden geëvacueerd. Hiervoor dient binnen de site een waterbuffer te worden voorzien. Gezien de nabijheid van de Leie zal de evacuatie van het hemelwater geen groot probleem vormen. De stedenbouwkundige opties vormen geen onoplosbaar dilemma. In de conclusie bij de watertoets wordt gesteld:

“De gewestelijke verordening inzake buffering van hemelwater zal volstaan voor de stedenbouwkundige opties die binnen het plangebied gepland worden.

Na de analyse van de watertoetskaarten en de reliëfgegevens van het betrokken gebied kan worden vastgesteld dat er geen conflictpunt voor de verdere ontwikkeling van het gebied doorslaggevend is. Wel moet altijd rekening gehouden worden met het feit dat het gebied een deel uitmaakt van de Leievallei en dat elke ontwikkeling de situatie en de potentiële gevaren in acht moet nemen”.

3.4. Omtrent het voorontwerp van GRUP worden een aantal adviezen uitgebracht.

In het advies van 27 april 2010 van het agentschap Ruimte en Erfgoed staat onder meer het volgende te lezen:

“Water
A Algemene beschrijving van het plangebied

Het plangebied is langsheen de Leie gelegen in mogelijks overstromingsgevoelig gebied en in het zuidelijk deel gelegen in infiltratiegevoelig gebied. Het grootste deel van het plangebied stroomt af naar de Leie, bevaarbare waterweg, het westelijk deel stroomt nog af naar de monding van de Heulebeek, 1ste categorie.

B. De impact van het RUP op het aspect water

Door de bijkomende ontwikkelingen zal de afstroming naar het oppervlaktewater toenemen en de infiltratie naar het grondwater verminderen. Het hemelwater zal gebufferd worden volgens de bepalingen van de gewestelijk stedenbouwkundige verordening hemelwater. Langsheen de Leie wordt een groenzone, zone voor jaagpad en zone voor park vastgelegd. Hierin zijn geen specifieke maatregelen m.b.t. de waterhuishouding van het plangebied en de Leie opgenomen.

C. Voorstel van bijkomende verbeteringen in het RUP

- Binnen de algemene voorschriften dienen maatregelen in het kader van de goede waterhuishouding in elke zone te worden toegelaten zonder dat de eigenlijke functie van de bestemming in het gedrang komt.

- Binnen de zones 8, 9, 10 en 11 dienen maatregelen toegelaten te worden voor de goede water huishouding van de Leie zowel op vlak van veiligheid i.v.m. overstromingslast als op vlak van ecologie i.v.m. het natuurlijk karakter van de waterweg. Het plangebied dient tevens te kaderen binnen het project Seine-Schelde”.

In het advies van 28 april 2010 van de n.v. Waterwegen en Zeekanaal wordt onder meer gesteld wat volgt:

“Onder de watertoets op p. 30 dient te worden vermeld dat het plangebied gedeeltelijk gelegen is in effectief, deels in mogelijk en deels in niet-overstromingsgevoelig gebied. De vermelding dat het plangebied niet in het overstromingsgevoelig gebied ligt, is incorrect en dient bijgevolg te worden verwijderd.

Daarenboven dient melding te worden gemaakt van het feit dat het plangebied niet in een risicozone voor overstromingen, niet in een recent overstroomd gebied (ROG) en deels in een van nature overstroombaar gebied (NOG) vanuit de waterloop is gelegen”.

3.5. Op 28 april 2010 wordt een plenaire vergadering over het voorontwerp van GRUP gehouden.

3.6. In de volgende maanden komt het ontwerp GRUP Leieboorden tot stand. In de erbij horende nota wordt andermaal stil gestaan bij de watertoets. Daarin staat te lezen wat ook al in de nota van het voorontwerp was vermeld. Verder wordt onder meer gesteld wat volgt:

“Vanuit de interpretatie van de watertoetskaarten kan geconcludeerd worden dat het plangebied gedeeltelijk gelegen is in effectief (bedding van de Leie), deels in mogelijk (lager dan 11,50 m, wat het van nature overstroombaar gebied (NOG) vanuit de waterloop vormt) en deels in niet overstromingsgevoelig gebied. Daarnaast ligt het plangebied in een betrouwbaar gedeelte (dat) zeer gevoelig is voor grondwaterstroming.

Het plangebied ligt dus niet in een risicozone voor overstromingen of in een recent overstroomd gebied (ROG), maar wel deels in een potentiële overstroombare zone bij hoge waterstanden in de Leie.

Het waterpeil stroomopwaarts in het pand Menen-Harelbeke is ingesteld op 10,12 m.

In geval van grote debieten bij piekafvoeren, kan de stuw volledig opengezet worden en is het peil stroomopwaarts gelijk aan het peil stroomafwaarts, dit is minimaal 10,12 m maar het kan ook hoger zijn bij extreme wassen.

(...)

Met de kennis op vandaag, verwacht W&Z op vandaag geen hogere peilen dan 10,5 m aan de sluis van Harelbeke.

(...)

Het is aangewezen nog een extra veiligheidsmarge te nemen van 1 meter, zodat een veiligheidspeil van 11,5 m aangehouden kan worden als maatgevend voor het verder ontwerp.

(...)

De ontwikkelingsmogelijkheden voorzien in het RUP, representeren bijkomende bebouwing, bijkomende verharding en bijkomende aanplantingen.

Voor deze bebouwing en verharding dient het hemelwater zoveel mogelijk nuttig te worden aangewend of geïnfiltreerd in de bodem. Het overtollig hemelwater wordt gescheiden van het afvalwater en op een vertraagde wijze afgevoerd naar de Leie conform de principes in het Decreet Integraal Waterbeleid en de stedenbouwkundige verordening ‘hemelwater’.

Dit brengt mee dat bij ontwikkeling van het gebied binnen de site een voldoende waterbuffer wordt voorzien (de dimensionering van de buffer dient verder berekend te worden). Gezien de nabijheid van de Leie zal de evacuatie van het hemelwater geen probleem vormen, maar dient het bufferbekken zelf ingeplant te worden op een niet overstroombare locatie. De voorziene groene zone biedt hiertoe de nodige ruimte mits dit bufferbekken op een ecologisch verantwoorde manier wordt aangelegd en beheerd.

Aangezien het bestaande plangebied deels reeds bebouwd is, en gezien er in het RUP een groot aandeel van onbebouwde ruimte op de nog te ontwikkelen gebieden voorzien wordt, betekenen de stedenbouwkundige opties geen onoplosbaar dilemma.

Conclusie

(...)

Na de analyse van de watertoetskaarten en de reliëfgegevens van het betrokken gebied kan worden vastgesteld dat er geen conflictpunt voor de verdere ontwikkeling van het gebied doorslaggevend is. Wel moet altijd rekening gehouden worden met het feit dat het gebied een deel uitmaakt

van de Leievallei en dat elke ontwikkeling de situatie en de potentiële gevaren in acht moet nemen. Het is dan ook aan te bevelen dat een minimumhoogte van 11,5 m als vloer en drempelpeil van de gebouwen wordt aangehouden.

Het hemelwater van verhardingen dient wel vertraagd naar de Leie afgevoerd te worden conform het Decreet Integraal Waterbeleid (DIWB) en de Stedenbouwkundige verordening ‘Hemelwater’”.

3.7. De afdeling Milieu-, Natuur- en Energiebeleid, dienst MER, deelt aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kuurne mee dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is.

3.8. Tijdens zijn vergadering van 11 oktober 2010 beslist de gemeenteraad van de gemeente Kuurne om het ontwerp van GRUP voorlopig te aanvaarden. In de aanhef van deze beslissing staat onder meer wat volgt:

“De watertoets toont aan dat er voldoende maatregelen worden genomen bij het gemeentelijk RUP (voorschriften) en het bouwproject dat er op volgt, om de schadelijke effecten te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren”.

3.9. Van 29 oktober 2010 tot en met 27 december 2010 wordt een openbaar onderzoek betreffende het ontwerp van GRUP gehouden, tijdens hetwelk er tien bezwaarschriften worden ingediend. De verzoeker dient, samen met Stephanie Remmerie en Annemie Peelaers, eveneens woonachtig in de Harelbeeksestraat 10, een bezwaarschrift in. Meer bepaald dient de verzoeker een bezwaar in tegen de realisatie van de zone 1A, dit is de zone voor wonen en centrumfuncties die zich achter zijn woonhuis bevindt. In die zone zou het mogelijk zijn meergezinswoningen te realiseren en de verzoeker acht dit kennelijk in strijd met de goede plaatselijke ordening. Van bepaalde centrumfuncties ziet de verzoeker niet in hoe deze complementair zouden kunnen zijn aan een woonfunctie of aan voorzieningen eigen aan dorpskernen. Voorts maakt de verzoeker zich zorgen omtrent de mogelijke mobiliteitseffecten van de nieuwe bestemming. Wat de watertoets betreft, wordt in het bezwaarschrift het volgende gesteld:

“Tot slot zijn mijn cliënten van oordeel dat de aanwezige watertoets in het RUP verre van afdoende is. Op pg. 29 van het tekstgedeelte wordt correct aangegeven dat het plangebied deels in een potentiële overstroombare zone gelegen is. Zodoende kan onmogelijk gesteld worden dat het invullen van de bewuste zone conform de voorgestelde stedenbouwkundige voorschriften neutraal zou zijn op het vlak van de watertoets, wel integendeel.

Mijn cliënten kunnen zich niet van de indruk ontdoen dat er in het tekstgedeelte op pg. 29 dan maar een aantal vrijblijvende opties gesuggereerd worden om aan de te verwachten waterproblematiek te voldoen.

Zo is er sprake om het waterpeil stroomopwaarts in het pand Menen-Harelbeke in te stellen om 11,50 meter. Nog is er sprake dat er binnen het gebied een voldoende waterbuffer zal moeten worden voorzien, waarvan de dimensionering echter nog moet worden berekend. De buffer zou vervolgens in een op het plan aangeduide groene zone kunnen worden gerealiseerd.

Mijn cliënten stellen evenwel vast dat er in de stedenbouwkundige voorschriften met geen woord wordt verwezen naar deze voorgestelde opties. Van enig bindend stedenbouwkundig voorschrift is totaal geen sprake.

Het is voor mijn cliënten onaanvaardbaar dat een watertoets bepaalde problemen in kaart brengt, doch dat vervolgens in de stedenbouwkundige voorschriften geen enkele implementatie van deze watertoets terug te vinden is. Op deze wijze wordt het zorgvuldigheidsbeginsel flagrant met de voeten getreden. In het licht van het arrest nr. 184.207 van de Raad van State van 16 juni 2008, dat het BPA nr. 34 ‘Bonaerde’ van de gemeente Kuurne vernietigde, en zulks op basis van de niet nageleefde watertoets, is zulks bijzonder spijtig. Mijn cliënten zijn dan ook allesbehalve gerustgesteld wat de waterhuishouding in de betreffende zone betreft.

Dit is net als de hierboven vermelde punten voldoende om niet over te gaan tot definitieve vaststelling van het in openbaar onderzoek liggende RUP”.

3.10. Op 14 december 2010 brengt het agentschap Ruimte en Erfgoed een gunstig advies uit.

3.11. Op 23 december 2010 brengt de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen een voorwaardelijk gunstig advies uit.

3.12. Tijdens zijn vergaderingen van 16 februari 2011 en 2 maart 2011 onderzoekt de GECORO het dossier. Er wordt onder meer stil gestaan bij het bezwaarschrift van de verzoeker, onder andere wat zijn kritiek op de watertoets betreft. In het verslag van de GECORO leest men hierover wat volgt:

“-het decreet en uitvoeringsbesluit m.b.t. de watertoets stelt dat moet worden nagegaan of met het plan een voldoende nadelig effect veroorzaakt wordt, dat niet kan worden opgelost door bijkomende voorzorgs- en inrichtingsmaatregelen. Binnen de watertoets van het RUP worden de argumenten aangehaald om aan te tonen dat, mits het voorzien van de nodige voorzorgsmaatregelen, er geen nadelig effect is op het geheel van het watersysteem.

- De aanbevelingen uit de planmerscreening gericht op het waterbeheer, worden meegenomen binnen de watertoets van het RUP. Deze aanbevelingen kunnen opgenomen worden in de stedenbouwkundige voorschriften of kunnen als beoordelingskader dienen bij het beoordelen van de stedenbouwkundige vergunningsaanvragen.

- In de adviesverlening bij de procedure van het RUP werd vanuit de waterbeheerders geen verdere opmerkingen geformuleerd met betrekking tot de watertoets en de conclusie dat de beoordeling van de watertoets als positief (sic)

Uit de contacten met Wen Z in het kader van de watertoets voor het RUP Groeninghe Ververij blijkt dat het verwachte hoogwaterpeil, na uitvoering van het Seine-Scheldeproject, in uitzonderlijke omstandigheden tot het peil 10.50m kan komen. In het kader van de verdere uitbouw van het plangebied, wordt ten aanzien van het overstromingsrisico een bijkomende veiligheidsdrempel ingebouwd van 1 meter zodat er slechts gebouwd kan worden vanaf een maaiveld van 11.50m. Ophogingen binnen het overstromingsgebied (onder de 10.50m) zullen gecompenseerd moeten worden door een gelijkwaardige uitgraving zowel in volume als in oppervlakte.

- In het RUP wordt een voldoende ruimte voorzien voor de aanleg van een bufferbekken overeenkomstig bepalingen in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening ‘Hemelwater’ en de geldende Code van goede praktijk voor de aanleg van rioleringen. De dimensionering van het buffervolume en het bufferbekken zal deel uitmaken van de verdere projectontwikkeling wanneer de berekening op een concreet project kan gebaseerd worden.

Gegrand, de verordenende voorschriften dienen te worden aangevuld. Ophogingen binnen het overstromingsgebied (onder de 10.50m) zullen gecompenseerd moeten worden door een gelijkwaardige uitgraving zowel in volume als in oppervlakte”.

3.13. Op 6 juni 2011 stelt de gemeenteraad van Kuurne het GRUP “Leieboorden” definitief vast.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

3.14. Op 1 september 2011 keurt de deputatie van de provincieraad van de provincie West-Vlaanderen het GRUP Leieboorden voor de gemeente Kuurne bestaande uit een plan bestaande toestand, een bestemmingsplan,

stedenbouwkundige voorschriften en toelichtingsnota, goed, mits uitsluiting van de met blauw omrande delen.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

4.1. In zijn verzoekschrift betoogt de verzoeker dat hij over het vereiste belang beschikt vermits zijn perceel deel uitmaakt van de voorschriften van het bestreden GRUP. De verzoeker werd individueel in kennis gesteld van het openbaar onderzoek. Zijn perceel ligt op minder dan 100 m van de desbetreffende groenzones waarin de eerste verwerende partij een waterbufferbekken wil voorzien. De zone waarin onder meer appartementsbouw mogelijk is, grenst aan zijn perceel.

4.2. De eerste verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord op dat het beroep onontvankelijk is omdat het enig middel onontvankelijk is.

4.3. Bij de beoordeling van het enig middel hierna, blijkt dat het middel onontvankelijk is. De exceptie is ongegrond.

V. Onderzoek van het enig middel

Standpunt van de partijen

5.1. De verzoeker roept in een enig middel de schending in van artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: DIWB), van de zorgvuldigheidsplicht en het motiveringsbeginsel.

Hij licht toe dat het bestreden GRUP een planologische herwerking is van het BPA nr. 34 Bonaerde dat door de Raad van State bij arrest nr. 184.207 van 16 juni 2008 werd vernietigd wegens het ontbreken van een watertoets. In de procedure die aanleiding gaf tot vernietiging van dit BPA werd toentertijd door de eerste verwerende partij beweerd dat (i) gelet op het feit dat

het gebied niet werd vermeld in de inventarisatie van ROG-gebieden, (ii) geen enkele administratie ter zake opmerkingen heeft geformuleerd en (iii) er onduidelijkheid bestond over de toetsing van de watertoets, de watertoets niet onwettig was. In onderhavige procedure tot opmaak van het GRUP wordt het geschetste probleem wel erkend, wat blijkt uit de technische screening van het ontwerp van GRUP. Daarin wordt onder meer gesteld dat “(h)et plangebied (...) niet in een risicozone voor overstromingen of in een recent overstroomd gebied (ROG) (ligt), maar wel deels in een potentiële overstroombare zone bij hoge waterstanden in de Leie”, dat “(h)et (...) aangewezen (is) nog een extra veiligheidsmarge te nemen van 1 meter, zodat een veiligheidspeil van 11,5 m aangehouden kan worden als maatgevend voor het verder ontwerp” en dat “(...) het bufferbekken zelf (dient) ingeplant te worden op een niet overstroombare locatie. De voorziene groene zone biedt hiertoe de nodige ruimte mits dit bufferbekken op een ecologisch verantwoorde manier wordt aangelegd en beheerd”. De eerste verwerende partij heeft getracht de door de verzoeker geventileerde grieven te remediëren door het invoegen van een algemeen voorschrift, onder de hoofding verordenende voorschriften met nummering 0.8, dat luidt als volgt: “Alle ophogingen uitgevoerd binnen het plangebied onder het hoogtepil van 10,50m (overstromingsgebied) zullen gecompenseerd worden door een gelijkwaardige uitgraving zowel in volume (als) in oppervlakte. De minimum hoogte van de vloer en het drempelpeil van de gebouwen, wordt aangehouden op 11,50m”. Hierdoor lijkt de eerste verwerende partij gevolg te hebben gegeven aan het eerste aspect van de grief inzake de watertoets die door de verzoeker in zijn bezwaarschrift werd opgeworpen.

Verder stelt de eerste verwerende partij dat er in een waterbuffer dient te worden voorzien: “In het RUP wordt een voldoende ruimte voorzien voor de aanleg van een bufferbekken overeenkomstig bepalingen in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening ‘Hemelwater’ en de geldende Code van goede praktijk voor de aanleg van rioleringen. De dimensionering van het buffervolume en het bufferbekken zal deel uitmaken van de verdere projectontwikkeling wanneer de berekening op een concreet project kan gebaseerd worden”. In de technische screening wordt gesteld dat dit bufferbekken “ingeplant (dient) te worden op een niet overstroombare lo(c)atie. De voorziene

groene zone biedt hiertoe de nodige ruimte mits dit bufferbekken op een ecologisch verantwoorde manier wordt aangelegd en beheerd”. Er stellen zich hieromtrent twee significante problemen: (i) de zone voor groen ligt wel degelijk in potentieel overstroombaar gebied en (ii) er is niet voorzien in een planologische mogelijkheid voor het inrichten van een waterbufferbekken in de zone voor groen.

Uit eenvoudige lezing van de kaarten inzake de watertoets en de aanduidingen van mogelijk overstromingsgevoelig gebied blijkt effectief dat een groot deel van hetgeen als groene zone wordt aangeduid, mogelijk overstromingsgevoelig is. Dit houdt in concreto in dat het voorziene bufferbekken in het grootste deel van de voorziene groene zonering simpelweg problematisch kan zijn. Het is geenszins logisch om een waterbufferbekken -als buffering tegen overstromingen- juist in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied te voorzien. Dit wordt ook zo in de technische screening voorgehouden. Door hieraan voorbij te gaan is de eerste verwerende partij onzorgvuldig tewerk gegaan en heeft zij allerminst voldaan aan de vereisten van artikel 8 DIWB. Minstens is het voorzorgsbeginsel met de voeten getreden.

Maar er is meer. De eerste verwerende partij heeft geen uitvoering gegeven aan de voorwaarden opgelegd in de technische screening. Nergens voorziet de eerste verwerende partij in het GRUP immers de planologische mogelijkheid om een waterbufferbekken in de groenzone in te richten. Zij beperkt zich in de verordenende voorschriften van het GRUP voor de zone voor groen in punt 9.4 tot het volgende: “Binnen de zone zijn slechts constructies strikt noodzakelijk voor de vervulling van de vooropgestelde bestemming toegelaten. De aanleg van de zone moet vooraf worden vastgelegd in de globale inrichtingsstudie voor de aanpalende woonzones. De beplanting moet zo gekozen worden dat de vooropgestelde functie gerealiseerd kan worden.”. Hieruit blijkt dat er in het GRUP geen planologische mogelijkheid bestaat om waterbufferbekkens in de zone voor groen te voorzien. Ook de gewestelijke stedenbouwkundige verordening “Hemelwater” en de geldende “Code van goede praktijk voor de aanleg van rioleringen”, waarnaar de verwerende partijen in de bestreden beslissingen verwijzen, kunnen deze juridische belemmering niet remediëren, nu ook hierin nergens wordt voorzien in de mogelijkheid tot het

inrichten van een waterbufferbekken in een groene zonering. Uit deze vaststelling volgt dat een waterbufferbekken in een zone voor groen volgens de voorschriften van het GRUP eenvoudigweg niet toegelaten is. De verzoeker wijst in dit verband naar de in de Vlaamse Codex voor Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO) voorziene afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften ten aanzien van gewestplannen. Artikel 4.4.9 VCRO voorziet in de mogelijkheid om af te wijken van bestemmingsvoorschriften van gewestplannen indien het aangevraagde kan worden vergund op basis van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaard typebepalingen in de bijlage bij het besluit van 11 april 2008 betreffende de typebepalingen (de zogenaamde “clichering”). De Vlaamse regering voorziet in het besluit van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen in deze typebepalingen. Dit besluit voorziet in een gebiedspecifieke typebepaling inzake waterbeheer bij de categorie van gebiedsaanduiding “Overig groen”. Deze luidt als volgt:

“Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn werken, handelingen en wijzigingen toegelaten die nodig of nuttig zijn voor het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast buiten de natuurlijke overstromingsgebieden, voor zover de technieken van natuurtechnische milieubouw gehanteerd worden”.

In de toelichting wordt het volgende overwogen:

“Waterbeheersing is een ondergeschikte functie in dit gebied.

Voor werken, handelingen en wijzigingen die nodig of nuttig zijn voor het beheersen van overstromingen buiten de natuurlijke overstromingsgebieden of het voorkomen van wateroverlast buiten de natuurlijke overstromingsgebieden worden de stroomgebiedbeheersplannen en de bekkenbeheersplannen als afwegingselement gehanteerd bij de beoordeling van de vergunningsaanvragen voor bovenvermelde werken, handelingen, voorzieningen, inrichtingen en wijzigingen.

Met ‘technieken van natuurtechnische milieubouw’ wordt verwezen naar een geheel van technieken die gebruikt kunnen worden om bij de inrichting (en het beheer) van infrastructuurwerken (wegen, waterlopen) bestaande natuurwaarden zoveel als mogelijk te behouden of ze te ontwikkelen of te versterken, en meer algemeen om te komen tot ‘milieuvriendelijke’ oplossingen voor ruimtelijke ingrepen. Een beschrijving van en toelichting bij dergelijke technieken is te vinden in de ‘Vademecums Natuurtechniek’, die onder meer te raadplegen zijn op de website van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid:

<http://www.lne.be/themas/milieu> en infrastructuur/vademecums natuurtechniek. Op basis van onderzoek en ervaring worden deze vademecums regelmatig geactualiseerd”.

Hieruit volgt dat de functie van waterbeheersing in een groene zone bij een gewestplan kan worden weerhouden indien daarin expliciet wordt voorzien. Mutatis mutandis dient deze redenering in casu te worden doorgetrokken. Had de eerste verwerende partij daadwerkelijk willen voorzien in een functie van waterbeheersing in de zone voor groen bij het GRUP, dan had zij zulks expliciet moeten voorzien. Een algemene omschrijving als “Binnen de zone zijn slechts constructies strikt noodzakelijk voor de vervulling van de vooropgestelde bestemming toegelaten” kan geenszins worden weerhouden als een specifieke typebepaling die het voorzien van waterbufferbekkens in groengebied mogelijk maakt. De gesuggereerde en noodzakelijk geachte waterbufferbekkens zijn aldus juridisch onmogelijk in de definitief vastgestelde stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP in de zone voor groen. Ofschoon in de technische screening duidelijk werd voorzien in de plaatsing van een waterbufferbekken in een zone voor groen, werd deze voorziening nergens overgenomen in de verordende voorschriften van het GRUP. Uit deze vaststelling volgt dat het gevaar voor overstromingen in het licht van de watertoets, die door de beide verwerende partijen in de bestreden beslissingen wordt onderschreven, niet wordt beperkt. In die zin is door de GECORO, en overgenomen door de gemeenteraad van de eerste verwerende partij, ook allerminst een afdoende antwoord gegeven op het specifieke bezwaar van de verzoeker dat in de stedenbouwkundige voorschriften met geen woord wordt verwezen naar de opties om de buffer in een groene zone te realiseren en dat er van enig bindend voorschrift totaal geen sprake is.

De overwegingen in de bestreden beslissingen dat in het GRUP voldoende ruimte wordt voorzien voor de aanleg van een bufferbekken overeenkomstig bepalingen in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening “Hemelwater” en de geldende “Code van goede praktijk voor de aanleg van rioleringen” en dat het GRUP geen schadelijke effecten doet ontstaan zoals bedoeld in artikel 3, § 2, 17° DIWB, falen dan ook in rechte en in feite. Concreet betekent dit dat niet alleen de zorgvuldigheidsplicht en de motiveringsplicht door de verwerende partijen werden geschonden, maar ook, door het niet uitvoeren

van een voorziening voor waterbufferbekkens, of minstens niet deze planologische mogelijkheid te hebben gecreëerd, de watertoets zoals bedoeld in artikel 8 DIWB. Het enig middel is derhalve gegrond.

5.2. De eerste verwerende partij wijst er in haar memorie van antwoord vooreerst op dat het GRUP een omstandig uitgewerkte waterparagraaf bevat. Naar aanleiding van het door verzoeker tijdens het openbaar onderzoek ingediende bezwaar heeft de eerste verwerende partij volgend stedenbouwkundig voorschrift ingevoegd: “Alle ophogingen uitgevoerd binnen het plangebied onder het hoogtepeil van 10,50m (overstromingsgebied) zullen gecompenseerd worden door een gelijkwaardige uitgraving zowel in volume als in oppervlakte. De minimum hoogte van de vloer en het drempelpeil van de gebouwen, wordt aangehouden op 11,50m.”. De verzoeker erkent dat de eerste verwerende partij hiermee gevolg heeft gegeven aan het eerste aspect van grief inzake de watertoets dat werd opgeworpen in zijn bezwaar.

In zoverre de verzoeker meent alsnog een middel te kunnen putten uit de wettelijke bepalingen betreffende de watertoets, omdat (i) de te voorziene waterbuffer in de zone voor groen zou komen en op die manier in potentieel overstroombaar gebied en (ii) er niet is voorzien in een planologische mogelijkheid voor het inrichten van een waterbufferbekken in de zone voor groen, heeft hij geen belang bij het middel. Verzoekers woning is immers ver buiten het effectief overstromingsgevoelig gebied en ook niet in mogelijk overstromingsgevoelig gebied gelegen. Zelfs indien het niet mogelijk zou zijn om een bufferbekken aan te leggen, wat wordt betwist, dan nog kan de verzoeker daarvan geen hinder ondervinden, gezien de ligging van zijn onroerend goed. Het middel en derhalve ook het beroep zelf zijn onontvankelijk.

Het enig middel is ook ongegrond. Uit de watertoets blijkt inderdaad dat een waterbuffer wenselijk is bij de ontwikkeling van het plangebied. Het is ook juist dat het bufferbekken ingeplant dient te worden op een niet overstroombare locatie. Wat echter niet juist is, is de stelling van de verzoeker dat een eventuele buffer uitsluitend in de groenzone van het plangebied zou kunnen worden voorzien. Dit is volgens de watertoets een mogelijke locatie, maar zeker niet de enige. Er zijn nog verschillende deelgebieden van het plan te

ontwikkelen met ruimte voor een bufferbekken: “in het RUP (wordt) een groot aandeel van onbebouwde ruimte op de nog te ontwikkelen gebieden voorzien”. De conclusie van de waterparagraaf is trouwens zeer duidelijk wat dit aspect betreft: “In het RUP wordt voldoende ruimte voorzien voor aanleg van een bufferbekken overeenkomstig de Gewestelijke stedenbouwkundige verordening ‘Hemelwater’ en de geldende ‘Code van goede praktijk voor aanleg van rioleringen’. De dimensionering van het buffervolume en het bufferbekken zal deel uitmaken van de verdere projectontwikkeling wanneer de berekening op een concreet project gebaseerd kan worden”. De verzoeker toont niet aan dat er onvoldoende ruimte zou zijn voor een bufferbekken.

De stelling van de verzoeker dat de groenzone in potentieel overstroombaar gebied is gelegen, is eveneens onjuist. Op de bijgebrachte afbeelding is te zien dat de groenzone slechts gedeeltelijk gelegen is in mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Mogelijk overstromingsgevoelige gebieden zijn gebieden waar alleen overstromingen mogelijk zijn bij zeer extreme weersomstandigheden of falen van waterkeringen zoals bij dijkbreuken (definitie op www.integraalwaterbeleid.be). Uit de watertoets blijkt dat door de kalibrering de afvoercapaciteit en de afvoersnelheid van de Leie zijn toegenomen en dat extreme peilen wellicht definitief tot het verleden behoren. Er is in ieder geval voldoende ruimte voor een bufferbekken in de zone voor groen buiten het mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Ten slotte werpt de verzoeker op dat de stedenbouwkundige voorschriften van de zone voor groen van het GRUP het inrichten van een waterbufferbekken niet zouden toelaten. Zoals reeds aangehaald is de zone voor groen niet de enige locatie waar het bufferbekken kan worden ingeplant. Bovendien voorziet de VCRO verschillende afwijkingsmogelijkheden op stedenbouwkundige voorschriften voor werken van algemeen belang (zie o.m. art. 4.4.7 VCRO en het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2, en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester).

5.3. De tweede verwerende partij repliceert in haar memorie van antwoord dat de verzoeker de screeningsnota zeer selectief leest. Ten onrechte

komt hij tot de conclusie dat enkel de groene zone in aanmerking komt voor de aanleg van het bufferbekken. Bij de inhoudelijke beoordeling wordt weliswaar aangegeven dat “de voorziene groene zone (...) (...) de nodige ruimte (biedt)” voor de aanleg van het bufferbekken, echter blijkt nergens uit de screeningsnota dat de groene zone als enige locatie in aanmerking komt voor de aanleg van een bufferbekken. Dit is ook logisch aangezien het plangebied naast de groene zone ook woonzones voorziet die nog moeten worden ontwikkeld. Dit wordt nogmaals bevestigd in de conclusie waarin het volgende wordt gesteld :

“In het RUP wordt voldoende ruimte voorzien voor aanleg van een bufferbekken overeenkomstig de Gewestelijke stedenbouwkundige verordening ‘Hemelwater’ en de geldende ‘Code van goede praktijk voor aanleg van rioleringen’. De dimensionering van het buffervolume en het bufferbekken zal deel uitmaken van de verdere projectontwikkeling wanneer de berekening op een concreet project gebaseerd kan worden.

Het hemelwater van verhardingen dient wel vertraagd naar de Leie afgevoerd te worden conform het Decreet Integraal Waterbeleid”.

Op geen enkele wijze kan hieruit worden afgeleid dat de aanleg van een bufferbekken in een groenzone moet worden voorzien. Bovendien is de bewering van de verzoeker dat de groenzones in “potentieel overstroombaar gebied” gelegen zijn, schromelijk overdreven. De groenzones aan de westzijde van het plangebied zijn gelegen in “niet-overstromingsgevoelig gebied”. Enkel aan de oostzijde van het plangebied stelt men vast dat de groenzones in “mogelijk overstromingsgevoelig gebied” gelegen zijn. Mogelijk overstromingsgevoelige gebieden zijn immers gebieden waar alleen overstromingen mogelijk zijn bij zeer extreme weersomstandigheden of falen van waterkeringen zoals bij dijkbreuken. Zoals blijkt uit de technische nota, worden op vandaag geen hogere peilen meer verwacht, aangezien de vaarweg verder uitgediept wordt waardoor de Leie een grotere doorvoercapaciteit kent. Hierbij wordt tevens gewezen naar de modelleringstudie “Opmaak van numerieke hydrologische en hydraulische modellen van het Leiebekken”, opgemaakt door de afdeling Waterbouwkundig laboratorium en hydrologisch onderzoek in 2004. Rekening houdend met bovenstaande gegevens heeft de technische nota redelijkerwijs de groenzone aanzien als een “niet-overstroombare locatie”. Ten slotte is de tweede verwerende partij het helemaal niet eens met de stelling dat de planologische voorschriften niet in de mogelijkheid voorzien voor de aanleg van een waterbufferbekken.

Zoals hoger gewezen, wordt er nergens bepaald dat een waterbufferbekken in een groenzone moet worden voorzien. Een waterbufferbekken kan evengoed in een woonzone ingericht worden in het kader van een concreet project.

5.4. De verzoeker dupliceert in zijn memorie van wederantwoord dat vooreerst moet worden opgemerkt dat de beide verwerende partijen niet betwisten dat een groot deel van de groenzones effectief gesitueerd is in mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Waar deze partijen daarnaast menen de situatie te kunnen minimaliseren door te verwijzen naar de definitie van mogelijk overstromingsgevoelige gebieden, leggen zij de spreekwoordelijke vinger op de wonde. Zoals in het inleidend verzoekschrift reeds werd geduïd, stelt de technische screening immers de noodzaak van het gebruik van een waterbuffer aan de hand van waterbufferbekkens voorop:

“Dit brengt mee dat bij ontwikkeling van het gebied binnen de site een voldoende waterbuffer wordt voorzien (de dimensionering van de buffer dient verder berekend te worden). Gezien de nabijheid van de Leie zal de evacuatie van het hemelwater geen probleem vormen, maar dient het bufferbekken zelf ingeplant te worden op een niet overstroombare lo(c)atie”.

Deze waterbufferbekkens dienen aldus juist om, enerzijds, de normale waterhuishouding in stand te houden en, anderzijds, minstens om de schadelijke effecten in de zin van artikel 8 DIWB van de extreme weersomstandigheden te kunnen remediëren of beperken. Indien de waterbufferbekkens geen schadebeperkende mogelijkheid kunnen hebben, nu zij zelf in mogelijk overstroombaar gebied komen te liggen, is het vanzelfsprekend dat zij hun functie compleet verliezen. Nu deze waterbufferbekkens -al dan niet voor het grootste deel- worden gesitueerd in de groenzones, en in casu potentieel in mogelijk overstroombaar gebied, waarvan de technische screening nochtans *expressis verbis* bepaalt dat deze bekkens niet mogen worden geplaatst in (al dan niet in extreme situaties) overstroombaar gebied, schendt het GRUP op een manifeste wijze artikel 8 DIWB en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Ten overvloede en in de mate dat de verwerende partijen verwijzen naar het feit dat de afvoercapaciteit en afvoersnelheid van de Leie is toegenomen, kan worden verwezen naar de geupdate watertoetskaarten van het

agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen. Deze kaart is gebaseerd op gegevens waarover de planologische overheden in het verleden reeds beschikten en kon door de verzoeker niet eerder verkregen worden dan begin maart 2012. Hieruit blijkt dat de (mogelijk) overstroombare gebieden in het plangebied zelfs zijn toegenomen.

Maar er is meer. Waar de verwerende partijen stellen dat er “in ieder geval” voldoende ruimte voor bufferbekkens in de zones voor groen zijn, blijkt uit de bovenvermelde kaarten dat vrijwel alle groenzones die het GRUP voorziet, gelegen zijn in mogelijk overstroombaar gebied. Het spreekt voor zich dat zulks niet zomaar kan worden weggewimpeld en in geen geval als zorgvuldig optreden kan worden aangemerkt. In diezelfde zin kan aan de normatieve bepalingen van het GRUP niet zomaar afbreuk worden gedaan door te stellen dat het bufferbekken wel “ergens anders” kan ingeplant worden. Dit komt neer op de negatie van de normatieve waarde die de eerste verwerende partij zelf aan de bestreden beslissing heeft gehecht. Door hieraan voorbij te gaan, is de eerste verwerende partij onzorgvuldig tewerk gegaan en heeft zij allerminst voldaan aan de vereisten van artikel 8 DIWB, minstens is het voorzorgbeginsel op manifeste wijze met de voeten getreden.

De vaststelling dat in groengebied juridisch geen waterbufferbekkens kunnen worden voorzien, wordt geenszins betwist door de verwerende partijen. Zij menen in hun respectievelijke memories van antwoord enkel dat bovenstaande vaststelling in rechte zou falen nu uit de technische screening niet zou blijken dat de groenzones als enige locatie in aanmerking komen voor de aanleg van een bufferbekken. De tweede verwerende partij betoogt zelfs dat “(o)p geen enkele wijze (hieruit) kan (...) worden afgeleid dat de aanleg van een bufferbekken in een groenzone moet worden voorzien”. Vooreerst kan worden verwezen naar de bewoordingen van de technische screening die aangaande de in te planten waterbufferbekkens het volgende overweegt:

“Dit brengt mee dat bij ontwikkeling van het gebied binnen de site een voldoende waterbuffer wordt voorzien (de dimensionering van de buffer dient verder berekend te worden). Gezien de nabijheid van de Leie zal de evacuatie van het hemelwater geen probleem vormen, maar dient het bufferbekken zelf ingeplant te worden op een niet overstroombare lo(c)atie. De voorziene groene zone biedt hiertoe de nodige ruimte mits dit

bufferbekken op een ecologisch verantwoorde manier wordt aangelegd en beheerd”.

In die optiek kan niet anders dan worden afgeleid dat het wel degelijk de bedoeling is om de waterbufferbekkens te situeren in de voorziene groenzones. Het gaat niet op om in de memories van antwoord te stellen dat er nergens sprake is van de intentie om de waterbufferbekkens in de zone voor groen te voorzien. In die zin mist het verweer van de verwerende partijen feitelijke grondslag. Zij stellen in hun memorie ten andere zelf dat “er in ieder geval voldoende ruimte voor een bufferbekken in de zone voor groen buiten het mogelijk overstromingsgevoelig gebied” is. Daarenboven gaat het niet op om a posteriori te beweren dat de bufferbekkens “evengoed in een woonzone ingericht (kunnen) worden in het kader van een concreet project”. Het zorgvuldigheidsbeginsel vereist dat het GRUP alle maatregelen neemt om in het plan zelf een oplossing te geven voor elementen die als essentieel te beschouwen zijn. Hieronder valt uiteraard de problematiek omtrent de watertoets. In die zin kan worden verwezen naar vaste rechtspraak van de Raad van State waarbij wordt geoordeeld dat de noodzakelijke maatregelen in het plan zelf moeten worden genomen en dat ze niet kunnen worden verschoven naar een later, onbepaald tijdstip. Het raakt inderdaad de essentie van een GRUP, en bij uitbreiding het rechtszekerheidsbeginsel, om de remediërende maatregelen die de planologische overheid zelf voorschrijft -in casu het situeren van waterbufferbekkens- in het GRUP zelf uit te werken en niet vooruit te schuiven naar een later tijdstip “in het kader van een concreet project”. In de mate dat er voorzien dient te worden in waterbufferbekkens, dient het GRUP ook te bepalen waar deze bufferbekkens dienen te komen. Het gaat niet op om nu te komen beweren dat deze eveneens in woongebied kunnen worden voorzien. Het GRUP dient normatieve bepalingen voorop te stellen aangaande de bestemming van het plangebied. Diezelfde bepalingen kunnen achteraf geenszins worden gerelativeerd of worden afgedaan als niet bestaande. Hier anders over oordelen zou inhouden dat men de werking van de watertoets, bedoeld in artikel 8 DIWB, compleet zou uithollen.

In diezelfde zin faalt het argument van de eerste verwerende partij, waar zij verwijst naar de afwijkingsmogelijkheden voorzien in artikel 4.4.7

VCRO en het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2 en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, daargelaten de vraag die rijst omtrent het toepassingsgebied. Het gaat niet op om in de technische screening en het GRUP vast te stellen dat, teneinde de schadelijke effecten zoals bedoeld in artikel 8 DIWB tegemoet te komen, de waterbufferbekkens in het groengebied dienen gesitueerd te worden en, als men op de onmogelijkheid wordt gewezen deze aldaar werkelijk te voorzien, gemakkelijks halve in een memorie voor de Raad van State te poneren dat deze waterbufferbekkens ook wel eens elders kunnen worden geplaatst. Zulks maakt een manifeste schending uit van het zorgvuldigheidsbeginsel en artikel 8 DIWB. De visie die de verwerende partijen aanhouden, druist op bepaalde punten zonder meer in tegen de technische screening en getuigt van geen zorgvuldig doorgevoerde watertoets, zo leren ook hun memories van antwoord. Minstens loopt de redengeving achter de mogelijkheid van het situeren van de waterbufferbekkens in groengebied waarbij (i) het overgrote gedeelte van het groengebied gesitueerd is in mogelijk overstromingsgevoelig gebied en (ii) er planologisch geen mogelijkheid bestaat om de waterbufferbekkens te voorzien in de groenzones, geheel mank.

5.5. De verzoeker laat in zijn laatste memorie nog gelden dat de watertoets wel degelijk is geschonden. Deze toets dient immers te worden beschouwd als een proces dat bestemd is om preventief te informeren, te adviseren en te toetsen met betrekking tot de gevolgen van de plannen op het watersysteem. In die zin kan worden verwezen naar de parlementaire voorbereidingen bij het DIWB (Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1730/1, p. 23). De planologische overheid dient aldus te onderzoeken of de betrokken activiteiten een schadelijk effect kunnen doen ontstaan, in welk geval, zoals in casu, de planologische overheid dusdanige voorwaarden dient op te leggen bij de goedkeuring van het plan dat het ontstaan van elk schadelijk effect wordt vermeld of zo beperkt mogelijk wordt gehouden (Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1730/1, p. 23-24). Het komt aan de planologische overheid toe om gepaste maatregelen op te leggen en deze ook te duiden in het kader van de watertoets. Het volstaat

daarbij niet om in dit licht louter te vermelden dat er gebruik dient gemaakt te worden van waterbufferbekkens en tegelijkertijd na te laten aan te duiden waar deze bekkens dienen ingeplant te worden. De Raad van State stelde eerder dat uit artikel 8 DIWB volgt dat wanneer blijkt dat het aannemen van het voorgenomen plan een schadelijk effect op het watersysteem kan doen ontstaan, de plannende overheid ofwel de goedkeuring van dit plan moet weigeren, ofwel, wanneer zij het plan goedkeurt, door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan, dient te verzekeren dat geen schadelijke effecten ontstaan of dat deze worden beperkt, hersteld of gecompenseerd. Om te voldoen aan de voornoemde zorgplicht kan de plannende overheid er niet mee volstaan de verantwoordelijkheid ter zake door te schuiven naar de vergunningverlenende overheid. De watertoets moet er inderdaad voor zorgen dat door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen van het plan geen schadelijk effect ontstaat of dit zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit betekent dat de waterbekkens ook daadwerkelijk moeten worden voorzien. Het zorgvuldigheidsbeginsel vereist dat een ruimtelijk uitvoeringsplan daadwerkelijk alle maatregelen neemt om in het plan zelf een oplossing te geven voor elementen die als essentieel te beschouwen zijn. Het is niet voldoende om de verantwoordelijkheid door te schuiven. Het kan niet volstaan om voor te houden dat men de schadelijke effecten kan remediëren. Een dergelijke vage en algemene voorwaarde volstaat niet om te voldoen aan de in artikel 8, § 1 DIWB bepaalde verplichting om “door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen van het plan” er zorg voor te dragen “dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt”. Het raakt de essentie van een GRUP, en bij uitbreiding van het rechtszekerheidsbeginsel, om de remediërende maatregelen die de planologische overheid zelf voorschrijft, in het GRUP zelf uit te werken en niet vooruit te schuiven naar een later tijdstip “in het kader van een concreet project”. De Raad van State oordeelde eerder dat een engagement om een oplossing uit te werken voor het betrokken gebied en om aan de problematiek van de wateroverlast aandacht te besteden bij het onderzoek van de individuele verkavelings- en bouwdoSSIERS, niet volstaat om te voldoen aan de bij artikel 8, § 1 DIWB opgelegde verplichtingen. De Raad van State oordeelde daarbij ten andere dat enkel met de formeel uitgedrukte motieven mag rekening worden gehouden. Hieruit volgt dat het niet opgaat om a posteriori te beweren dat

de bufferbekkens “evengoed in een woonzone ingericht (kunnen) worden in het kader van een concreet project”. In de mate dat de verwerende partijen van oordeel waren dat een remediërende maatregel diende opgelegd, dienden zij deze evident ook uit te werken en te motiveren. Hier anders over oordelen zou met zich brengen dat de doelstelling van het openbaar onderzoek wordt uitgehold, die erin bestaat de bezwaarmaker in staat te stellen zich uit te spreken over het planproject en de mogelijke zoneringsvoorstellen.

De verzoeker wijst er voorts op dat uit de geupdate watertoetskaart van het agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen, gebaseerd op gegevens waarover de planologische overheden wel reeds beschikten, blijkt dat de vermeende verhoogde afvoercapaciteit en -snelheid van de Leie betwist zijn, minstens geen zorgvuldige beoordeling inhouden. Hieruit blijkt dat de mogelijk overstroombare gebieden in het plangebied zelfs zijn toegenomen. De planologische overheid kan verder niet voorzien in waterbufferbekkens in een groene zone, oordelend dat deze groene zones over de nodige ruimte beschikken, terwijl in wezen slechts een minuscuul gedeelte zou kunnen dienen -quod non, aangezien niet in de planologische mogelijkheid is voorzien- als waterbufferbekken. Dit is niet zorgvuldig. De zorgvuldigheidsplicht en de motiveringsplicht laten ook niet toe om in het kader van de totstandkoming van een GRUP gemakkelijkschijnshalve a posteriori toepassing te maken van de “planologische techniek” van handelingen van algemeen belang op grond van artikel 4.4.7 VCRO. De verzoeker heeft een specifiek bezwaar geuit in het kader van de planologische inpasbaarheid van de waterbufferbekkens. Het gaat niet op, in het licht van het motiveringsbeginsel, om, enerzijds, in de technische screening en het GRUP vast te stellen dat de waterbekkens in het groengebied dienen gesitueerd te worden en, anderzijds, als men op de onmogelijkheid wordt gewezen deze aldaar werkelijk te voorzien, gemakkelijkschijnshalve in het auditorsverslag dan maar vast te stellen dat een en ander een handeling zou uitmaken van algemeen belang. De “planologische techniek” van de handelingen van algemeen belang op grond van artikel 4.4.7 VCRO, wanneer er sprake is van planologische pijnpunten in een uitvoeringsplan, maakt een louter lapmiddel uit voor onzorgvuldige overheden, en dit zelfs wanneer de burger in het kader van een openbaar onderzoek op het bestaan van deze pijnpunten heeft gewezen.

Beoordeling

5.6. De exceptie van de eerste verwerende partij dat het middel onontvankelijk is wegens gebrek aan belang omdat verzoekers woning ver buiten het effectief overstromingsgevoelig gebied en ook niet in mogelijk overstromingsgevoelig gebied gelegen is, wordt verworpen al was het maar omdat een gebeurlijke vernietiging van de bestreden beslissingen op grond van het aangevoerde middel tot gevolg heeft dat in het uitvoeringsplan zelf een locatie voor het bufferbekken moet worden aangewezen, waarbij het de verzoeker aanbelangt waar het bufferbekken wordt voorzien, gelet op de mogelijke impact ervan op zijn leefomgeving.

5.7. Artikel 8 DIWB luidt onder meer als volgt:

“§ 1. De overheid die moet beslissen over een vergunning, plan of programma als vermeld in § 5, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning of door goedkeuring te weigeren aan het plan of programma dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.

Wanneer een vergunningsplichtige activiteit, een plan of programma, afzonderlijk of in combinatie met een of meerdere bestaande vergunde activiteiten, plannen of programma's, een schadelijk effect veroorzaakt op de kwantitatieve toestand van het grondwater dat niet door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan of programma kan worden voorkomen, kan die vergunning slechts worden gegeven of kan dat plan of programma slechts worden goedgekeurd omwille van dwingende redenen van groot maatschappelijk belang. In dat geval legt de overheid gepaste voorwaarden op om het schadelijke effect zoveel mogelijk te beperken, of indien dit niet mogelijk is, te herstellen of te compenseren.

(...)

§ 2. De overheid houdt bij het nemen van die beslissing rekening met de relevante door de Vlaamse regering vastgestelde waterbeheerplannen, bedoeld in hoofdstuk VI, voorzover die bestaan.

De beslissing die de overheid neemt in het kader van § 1 wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval rekening wordt gehouden met de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid.

(...)

§ 4. Voor de vergunningsplichtige activiteit of een plan of programma die zijn onderworpen aan een milieueffectenrapportage geschiedt de

analyse en evaluatie van het al dan niet optreden van een schadelijk effect en de op te leggen voorwaarden om dat effect te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren, in dit rapport.

§ 5.

(...)

De volgende plannen en programma's worden in ieder geval onderworpen aan de watertoets :

1° een ruimtelijk uitvoeringsplan en een algemeen en bijzonder plan van aanleg als vermeld in het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996

(...)”.

Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp DIWB (Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, nr. 1730/1, p. 23) blijkt nog dat de watertoets moet worden opgevat als een proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de mogelijke schadelijke effecten van, onder meer, plannen op het watersysteem, zodat deze toets als een belangrijk preventief instrument fungeert.

5.8. Uit artikel 8 DIWB volgt dat wanneer blijkt dat het aannemen van het voorgenomen plan een schadelijk effect op het watersysteem kan doen ontstaan, de plannende overheid ofwel de goedkeuring van dit plan moet weigeren ofwel, wanneer zij het plan goedkeurt, door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan, dient te verzekeren dat geen schadelijke effecten ontstaan of dat deze worden beperkt, hersteld of gecompenseerd. Om te voldoen aan de voornoemde zorgplicht kan de plannende overheid er niet mee volstaan de verantwoordelijkheid ter zake door te schuiven naar de vergunningverlenende overheid.

5.9. Hoewel uit de hoofding “6.2 Watertoets” van de toelichting bij het bestreden GRUP blijkt, en door de verwerende partijen niet wordt betwist, dat “bij de ontwikkeling van het gebied binnen de site een voldoende waterbuffer (dient te) worden voorzien” en dit bufferbekken “zelf (dient) ingeplant te worden op een niet overstroombare locatie”, moet worden vastgesteld dat het bestreden uitvoeringsplan niet zelf een maatregel of voorwaarde inzake dit voor de ontwikkeling van het plan noodzakelijke bufferbekken blijkt te bevatten.

De vermeldingen in deze toelichting -nog daargelaten verzoekers betwisting van de haalbaarheid ervan- dat “de voorziene groene zone (...) hiertoe de nodige ruimte (biedt) mits dit bufferbekken op een ecologisch verantwoorde manier wordt aangelegd en beheerd”, dat “(in) het RUP (...) voldoende ruimte (wordt) voorzien voor aanleg van een bufferbekken overeenkomstig de Gewestelijke stedenbouwkundige verordening ‘Hemelwater’ en de geldende Code van goede praktijk voor aanleg van rioleringen” en dat “(d)e dimensionering van het buffervolume en het bufferbekken (...) deel (zal) uitmaken van de verdere projectontwikkeling wanneer de berekening op een concreet project gebaseerd kan worden”, alsook het betoog in de memories van antwoord van de verwerende partijen dat de voormelde groenzone volgens de watertoets “een mogelijke locatie, maar zeker niet de enige” is en “nergens uit de screeningsnota (blijkt) dat de groene zone als enige locatie in aanmerking komt voor de aanleg van een bufferbekken”, blijken enkel te bevestigen dat de verwerende partijen, in strijd met de hun door artikel 8 DIWB opgelegde verplichting om zelf de gepaste maatregelen te nemen om schadelijke effecten op het watersysteem te vermijden, deze hebben vooruitgeschoven naar de vergunningverlenende overheid.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt :

- a. het besluit van 6 juni 2011 van de gemeenteraad van de gemeente Kuurne houdende de definitieve vaststelling van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Leieboorden”, en**
- b. het besluit van 1 september 2011 van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen houdende de gedeeltelijke goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Leieboorden” van de gemeente Kuurne.**

2. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het sub b vernietigde besluit.

3. De eerste verwerende partij en het Vlaamse Gewest worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro, ieder voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vijftien maart 2013, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

	Pierre Lefranc,	wnd. kamervoorzitter, staatsraad,
	Jan Clement,	staatsraad,
	Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Pierre Lefranc